159

III

Total No. of Questions – 32
Total No. of Printed Pages – 4

Regd. No.

Part – III
COMMERCE, Paper-I
(Telugu Version)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 100*

PART – 1 (Marks – 50)
SECTION – A

ఈ క్రింది వానిలో ఏవైనా రెండు ప్రశ్నలకు సమాధానాలు 40 పంక్తులకు మించకుండా వ్రాయుము. 2 × 10 = 20

1. సహకార సంఘాలను నిర్వచించి, దాని ముఖ్య లక్షణాలను వివరించండి.
2. ప్రయివేట్ కంపెనీ, పబ్లిక్ కంపెనీలకు మధ్యగల తేడాలేవి ?
3. ఈక్విటీ వాటాల జారీ వల్ల కలిగే ప్రయోజనాలను, పరిమితులను విమర్శనాత్మకంగా వివరించండి.

SECTION – B

ఈ క్రింది వానిలో ఏవైనా నాలుగు ప్రశ్నలకు సమాధానాలు 20 పంక్తులకు మించకుండా వ్రాయండి. 4 × 5 = 20

4. వ్యాపారం లక్షణాలను గూర్చి వివరించండి.
5. ఏవైనా ఐదు భాగస్తుల రకాలను వివరించండి.
6. వ్యాపార విత్త మూలాల వర్గీకరణను వివరించండి.
7. వాటాలకు, డిబెంచర్లకు మధ్య ఉన్న తేడాలను వివరించండి.
8. బహుళ జాతీయ సంస్థల వల్ల అతిథి దేశానికి కలిగే ఐదు ప్రయోజనాలను వివరించండి.
9. ఇ-వ్యాపారాన్ని నిర్వచించి, ఇ-వ్యాపారం వల్ల వినియోగదారులకు కలిగే ప్రయోజనాలు ఏవి ?

SECTION – C

ఈ క్రింది వానిలో ఏవైనా ఐదు ప్రశ్నలకు 5 పంక్తులకు మించకుండా సమాధానాలు వ్రాయుము. 5 × 2 = 10

10. మారు వర్తకం
11. ప్రజనన పరిశ్రమలు
12. సొంత వ్యాపారం అంటే ఏమిటి ?
13. మితాక్షర
14. ప్రభుత్వ కంపెనీ
15. కనీసపు చందా
16. స్థిర మూలధనం
17. ఉత్పత్తి సంస్థలను నిర్వచించండి

www.sakshieducation.com

PART – II (Marks – 50)
SECTION – D

ఈ క్రింది ప్రశ్నకు సమాధానము వ్రాయుము. 1 × 20 = 20

18. క్రింది ఇచ్చిన అంకణా నుంచి రెడ్డి ట్రేడర్సు ముగింపు లెక్కలను వ్యాపార, లాభ-నష్టాల ఖాతాలను 31-12-2017 నాటికి తయారు చేయండి.

అంకణా

డెబిట్ నిల్వలు	మొత్తం రూ.	క్రెడిట్ నిల్వలు	మొత్తం రూ.
ప్రారంభ సరుకు	9,000	అమ్మకాలు	44,000
కొనుగోళ్ళు	15,000	వడ్డీ	2,800
సొంత వాడకాలు	4,000	కమీషన్	3,200
కొనుగోలు రవాణా	1,000	మూలధనం	1,00,000
జీతాలు	7,500	ఋణదాతలు	10,000
వేతనాలు	4,200		
అద్దె	5,900		
వసూలు హుండీలు	6,000		
ఫర్నిచర్	12,300		
భీమా	2,000		
జిరాక్స్ చార్జీలు	300		
సాధారణ ఖర్చులు	1,700		
యంత్రాలు	30,000		
ట్రేడ్ మార్కులు	15,000		
వ్యాపార ప్రకటన ఖర్చులు	2,600		
దిగుమతి సుంకాలు	1,400		
బొగ్గు, నీటి చార్జీలు	1,500		
ఋణగ్రస్తులు	40,000		
రాని బాకీలు	600		
	1,60,000		**1,60,000**

సర్దుబాట్లు :

(1) ముగింపు సరుకు రూ. 7,500

(2) యంత్రాల మీద తరుగుదల 10%

(3) ముందుగా వచ్చిన కమీషన్ రూ. 1,200

(4) రావల్సిన వడ్డీ రూ. 1,500

(5) రాని బాకీలు రూ. 400

(6) ముందుగా చెల్లించిన బీమా రూ. 500.

SECTION – E

ఈ క్రింది వానిలో ఏదైనా ఒక దానికి సమాధానం వ్రాయండి. $1 \times 10 = 10$

19. మూడు వరసల నగదు చిట్టా తయారు చేయండి.

2012			రూ.
డిసెంబర్	1	చేతిలో నగదు	12,000
		బ్యాంకులో నగదు	18,000
"	3	నగదు అమ్మకాలు	6,000
"	8	మధు నుంచి వసూలైన నగదు	5,800
		ఇచ్చిన డిస్కౌంట్	200
"	14	హరికి జారీ చేసిన చెక్కు	9,600
		వచ్చిన డిస్కౌంట్	400
"	20	చెల్లించిన కమీషన్	500
"	23	గోవింద నుంచి వచ్చిన చెక్కు	3,500
		ఇచ్చిన డిస్కౌంట్	500
"	25	గోవిందు చెక్కు బ్యాంకుకి పంపడమైనది	–
"	26	ఫర్నీచర్ కొనుగోలు	2,000
"	28	ఆఫీసు అవసరాలకు బ్యాంకు నుంచి తీసిన నగదు	5,000
"	30	చెక్కు ద్వారా జీతాల చెల్లింపు	1,000

20. క్రింది సమాచారంతో తేదీ 30-06-2018 నాటి కవిత స్టోర్స్ వారి బ్యాంకు నిల్వల సమన్వయ పట్టిక తయారు చేయండి.
(a) పాస్ బుక్ ప్రకారం బ్యాంకు నిల్వ రూ. 1,50,000, (b) జూన్ 25 వ తేదీన రెండు చెక్కులు రూ. 4,530, రూ.1,520 విలువ గలవి జారీ చేసిన, జూలై నెలలో ఆ చెక్కులు బ్యాంకుకి దాఖలు అయ్యాయి. (c) రూ. 1,150 ల విలువ గల చెక్కు వసూలు కోసం బ్యాంకుకు పంపగా, జూన్ 30 వ తేదీ వరకు పాస్‌బుక్‌లో నమోదు కాలేదు. (d) బ్యాంకు క్రెడిట్ చేసిన వడ్డీ రూ. 100, (e) బ్యాంకు కమీషన్ రూ. 460 నగదు చిట్టాలో నమోదు కాలేదు.

SECTION – F

ఈ క్రింది ప్రశ్నలలో ఏ రెండింటి కైనా సమాధానాలు వ్రాయుము. $2 \times 5 = 10$

21. వివిధ ఖాతాలు, ఆ ఖాతాల డెబిట్, క్రెడిట్ సూత్రాలు రాయండి.

22. అనిరుధ్ ఖాతాను తయారు చేయండి.

2018			రూ.
జనవరి	1	అనిరుధ్ నుంచి రావల్సిన బాకీ నిల్వ	1,900
"	9	అనిరుధ్‌కు అమ్మిన సరుకు	1,000
"	12	అనిరుధ్ నుంచి కొన్న సరుకు	750

"	15	అనిరుద్‌కు వాపసు చేసిన సరుకు	200
"	20	అనిరుద్ నుంచి వచ్చిన వాపసులు	100
"	25	అనిరుద్ నుంచి వచ్చిన చెక్కు	400
"	28	అనిరుద్‌కు చెల్లించిన నగదు	600

(అనిరుద్ ఖాతాను 5% డిస్కౌంట్‌తో పరిష్కారం చేశారు)

23. క్రింది వ్యవహారాల నుంచి కొనుగోలు చిట్టాను, కొనుగోలు వాపసుల చిట్టాలను తయారు చేయండి.

2018			రూ.	2018			రూ.
జూన్	1	మోహన్ నుంచి సరుకు కొనుగోలు	8,000	జూన్	12	రాజేష్‌కు సరుకు వాపసులు	600
"	5	రాజేష్ నుంచి కొన్న సరుకు	6,000	"	15	హరి నుంచి సరుకు కొనుగోలు	4,000
"	10	రవి నుంచి కొనుగోలు	5,000	"	20	రవికి సరుకు వాపసు	300

24. అంకణా ద్వారా వెల్లడి అయ్యే తప్పులను ఉదాహరణలతో వివరించండి.

SECTION – G

ఈ క్రింది వానిలో ఏవైనా ఐదు ప్రశ్నలకు సమాధానాలు వ్రాయండి. **5 × 2 = 10**

25. అకౌంటింగ్‌ను నిర్వచించండి.

26. ద్వంద్వ రూప భావన

27. క్రింది వ్యవహారాలకు చిట్టా పద్దులు రాయండి.

2018			రూ.
జనవరి	1	వ్యాపారం కోసం తెచ్చిన నగదు	20,000
"	4	నగదుకు కొన్న సరుకు	4,000
"	8	చెల్లించిన అద్దె	2,000
"	16	రఘుకి అరువు మీద అమ్మిన సరుకు	1,000

28. డెబిట్ నోట్

29. 2016 జనవరి 1 న క్రింది వివరాల నుంచి ప్రారంభ పద్దు రాయండి.
ప్లాంటు యంత్రాలు రూ.10,000, భూమి భవనాలు రూ. 8,000, చేతిలో నగదు రూ. 4,000, ఫర్నీచర్ రూ.12,000, రుణదాతలు రూ. 4,000, చెల్లింపు బిల్లులు రూ. 2,000, బ్యాంకు రుణం రూ. 4,000

30. కవిత అంకణా తయారు చేయండి.
వసూలు హుండీలు రూ. 10,000, మూలధనం రూ. 48,000, అమ్మకాలు రూ. 58,000, యంత్రాలు రూ. 39,600, చెల్లింపు హుండీలు రూ. 11,600, కొనుగోళ్ళు రూ. 35,000, ఫర్నీచర్ రూ. 35,000, ఓవర్ డ్రాఫ్టులు రూ. 2,000

31. అనామతు ఖాతా అనగా నేమి ?

32. మూలధన ఆదాయం